

RAADSINFORMATIEBRIEF

Van

college van burgemeester en wethouders

Vergadering van**Kenmerk**

Z/22/053110 / D/22/079713

Portefeuillehouder

Marieke Teunissen

Portefeuille

Jeugd, jeugdzorg jongerenwerk kinderopvang en peuterspeelzalen passend onderwijs

Opsteller

Verkerk, Laura

Onderwerp

Voortgang essentiële jeugdhulp

Kennisnemen van

De gemeente heeft een grote verantwoordelijke voor kinderen en jeugdigen die een vorm van jeugdhulp nodig hebben. Ten aanzien van jeugdhulp met verblijf in de essentiële functies, de meest specialistische zorg, zijn hier afspraken over gemaakt in samenwerking met de omliggende jeugdzorgregio's Utrecht Stad, Utrecht West, Lekstroom en Zuid-Oost Utrecht (U16). Graag informeren wij u over de voortgang van de samenwerking en de wijze waarop we blijven (toe) werken aan kwaliteit maar ook verbetering van hulp door ombouw van voorzieningen voor betere zorg voor de meest kwetsbare groep kinderen.

Inleiding

Een enkele keer is er voor een kind uit Oudewater zeer specialistische jeugdzorg nodig, de zogenaamde essentiële functies. Met 24-uurs behandeling moet de stabiliteit, veiligheid en positieve interactie tussen het kind en zijn omgeving herstellen. Deze zorg werd tot 1 april 2020 geleverd onder de aparte 'producten' Jeugdzorg Plus (JZ+), driemilieuvoorzieningen, en klinische opname. Vanaf april 2020 wordt deze zorg, na een zorgvuldige dialooggerichte aanbesteding (2019) geboden door Yeph (samenwerkingsverband Youké, Pluryn en 's Heerenloo). Deze zorg kopen we met nog drie jeugdhulpregio's gezamenlijk, in totaal met zestien gemeenten.

Samen met deze vijftien gemeenten hebben wij de ambitie om de zorg voor deze kleine en complexe groep kinderen duurzaam en passend vorm te geven in het licht van veiligheid, eigen regie, het welzijn en toekomstperspectief van de kinderen. We willen verblijf zoveel mogelijk voorkomen door alternatieve (gezinsgerichte) oplossingen te kunnen bieden, verblijf (wanneer dat toch nodig is) kleinschalig en gezinsgericht vormgeven en uitstroom bespoedigen en duurzaam laten zijn.

Het partnerschap met Yeph is aangegaan voor 9 jaar (in vier contractdelen van 3+2+2+2 jaren). De eerste verlengingsperiode gaat vanaf 2023 in.

Kernboodschap

De U16 en Yeph geven nu 2,5 jaar vorm aan de hoog-specialistische jeugdzorg. Waar we aanvankelijk veel hebben geïnvesteerd in elkaar leren kennen en het samen invullen van deze nieuwe manier van sturen, komen we steeds meer toe aan het sturen op de inhoud. Helpend daarin zijn de reflecties vanuit het Expertiseteam Yeph en het samen duiden

van de cijfermatige ontwikkeling (maandelijkse sturings- en ontwikkelgesprekken). De beoogde afbouw in verblijfsdagen is gerealiseerd. Daar tegenover staat dat er de afgelopen periode extra specifieke maatwerkoplossingen moesten worden gerealiseerd voor een kleine groep jeugdigen gezien de complexiteit van de hulpvraag. Dit bracht onvoorziene hoge kosten met zich mee. Door de toenemende complexiteit van de zorg en het veranderende zorglandschap, is de verwachting niet dat deze kosten op korte termijn zullen afnemen. Het aandeel kinderen met psychiatrische problematiek zoals depressies, psychoses, suïcidaliteit, eetproblemen, verslaving en contacten met politie/justitie is toegenomen (mede vanuit afbouw van de jeugd-GGZ en justitiële jeugdinrichtingen). De problematiek op de groepen is verdicht (gemiddeld genomen, is de complexiteit hoger) als logisch gevolg van de transformatie: uitsluitend de kinderen met de meest complexe vragen blijven over in de essentiële verblijfsfuncties.

Er is sprake van vermindering van instroom en verkorten gemiddelde verblijfsduur (zowel open als gesloten) op U16 niveau. De totale afname verblijfsdagen is ongeveer 30% geweest. In toenemende mate lukt het om maatwerk te bieden aan kinderen en gezinnen met complexe opvoed- en opgroevragen, door middel van het inzetten van het Expertiseteam en intensivering van de samenwerking met lokale teams en regionale aanbieders. Door de keuze voor taakgerichte bekostiging stimuleren we de aanbieder tot 'doen wat nodig is', meer innovatie en eigenaarschap. Door de keuze om een langdurig contract aan te gaan, leggen we een basis voor continuïteit, wederzijds commitment en een noodzakelijke investering in personeel en vastgoed. Belangrijk blijft het zorgvuldig duiden van cijfers en uitgaven. Het aantal jeugdigen dat deze zorg nodig heeft is klein en daarmee op gemeentelijk niveau lastig voorspelbaar.

Belangrijke transformatie doelen voor de aankomende periode

Voorkomen van instroom in de essentiële verblijfsvoorzieningen

Met het partnerschap beogen de U16 en Yeph complexe problemen zoveel als mogelijk te voorkomen (met o.a. inzet van het YEPH Expertiseteam) en te zorgen dat kinderen 'zo thuis als mogelijk' opgroeien. Met als resultaat dat steeds minder kinderen bij Yeph verblijven. Met elkaar werken aan en vanuit "de beweging 0" blijft een belangrijke pijler. Voorwaarde daarvoor is een sterk zorglandschap waarin de sociale basis, het onderwijs, de regionaal specialistische zorg en Yeph 'dakpansgewijs' op elkaar aansluiten. Stevige gezinsgerichte woonvormen, hoog-specialistische ambulante expertise, zorg in en om scholen en voorzieningen gericht op zelfstandigheid zijn cruciaal voor het voorkomen van verblijf en het verder transformeren van de zorg aan deze doelgroep. De doorontwikkeling van dit landschap vraagt dus niet alleen iets van U16 en Yeph, maar vooral ook van ons lokale team, de specialistische jeugdzorg en partners als het onderwijs en de gecertificeerde instellingen. Yeph zet o.a. sinds dit najaar met Samen Veilig Midden-Nederland (specifiek SAVE) stevig in op een gezamenlijke analyse aan de voorkant. De effecten hiervan worden gedurende dit project onderzocht door de Academische Werkplaats Risicojeugd.

Behandeling en leefklimaat binnen essentiële verblijfsvoorzieningen transformeren

Kleinschaligheid en gezinsgerichtheid zijn hierbij belangrijke ambities. Deze ambities hebben gemeenten en Yeph reeds in 2020 omarmd maar zal de komende jaren verder geconcretiseerd worden door aanpassingen in het vastgoed op zorglocaties. Het ombouwen van behandelgroepen met gemiddeld 8 tot 10 kinderen naar gemiddeld 5 kinderen is een ambitie die we gezamenlijk onderschrijven. Momenteel wordt er gebouwd aan de ombouw van de Jeugdzorg Plus plekken (gesloten jeugdzorg) waarbij er geen separeer-mogelijkheid meer zal zijn en de mogelijkheid bestaat om de groep zowel open als gesloten te gebruiken (gereed medio zomer 2023). De benodigde aanpassing in het vastgoed van driemilieuvoorzieningen wordt op dit moment nog verder uitgewerkt en zal eind 2022 duidelijk worden.

Vergroten van de doorstroom door 'niet noodzakelijk opname en verblijf in de essentiële verblijfsvoorzieningen beëindigen'

Yeph monitort de opgenomen kinderen actief. Zij signaleert "opstoppingen" indien er gebrek is aan alternatieven voorzieningen (bijvoorbeeld kamertrainingscentra, gezinshuizen, kamers etc.) welke we agenderen en stimuleren met onze ketenpartners.

Financiën

Met de U16 hebben we conform het aangegane partnerschap met YEPH de businesscase aangepast naar de huidige actualiteiten en de ambities voor de toekomst. Om onze ambitie te realiseren om deze specialistische jeugdzorg beschikbaar te houden en kwalitatief te verbeteren voor de kinderen en gezinnen die het nodig hebben, is een financiële investering en een verhoging van het basisbudget nodigen. De investering betreft de ombouw naar de kleinschaligheid en de stijging van kosten door niet-beïnvloedbare zaken is fors, waarbij een aanzienlijk gedeelte wordt bepaald door de niet-beïnvloedbare zaken. Concreet stijgen de kosten per kind per dag bij YEPH van zo'n €500,- in 2022 naar zo'n €700,- vanaf 2026. Hieronder wordt deze prijsstijging verder toegelicht. De investering betreft de ombouw naar kleinschaligheid, zoals eerder genoemd. Voortvloeiend uit de landelijke én onze ambitie willen wij naast afname van het aantal verblijfsdagen ook het verblijf ombouwen naar kleinschalige, gezinsgerichte groepen. Hiermee voorkomen we bijvoorbeeld dat kinderen gesepareerd moeten worden. Deze verandering vraagt een extra investering naast de door het Rijk beschikbaar gestelde vastgoedgelden (specifieke uitkeringen Transformatie vastgoed Jeugdzorg Plus en Transformatie vastgoed Driemilieu). Want kleinschaligheid kenmerkt zich niet alleen door andere huisvesting, maar vooral door het bieden van individuele nabijheid (oftwel, meer groepsleiding beschikbaar voor minder kinderen).

De overige kostenstijging wordt veroorzaakt door niet-beïnvloedbare zaken:

- Wet wijziging van het woonplaatsbeginsel: de afgelopen maanden is deze administratieve wijziging geëffectueerd en dit heeft voor een aantal gemeentes behoorlijke impact. Voor Oudewater zijn er geen kinderen bijgekomen door de wijziging van het woonplaatsbeginsel.
- Tariefstijging en prijsindexatie: Plurn (grootste partij binnen YEPH) is de afgelopen jaren verlieslatend geweest. Een belangrijke oorzaak hiervan is dat de tarieven niet goed opgebouwd waren. In 2022 heeft een volledige herziening van de tarieven plaatsgevonden. Plurn heeft Deloitte hierop mee laten kijken. De verwachting van YEPH en Deloitte is dat de kosten nog meer stijgen door hogere energielasten, ze structureel meer te maken gaan krijgen met inhuur en een steeds lager wordende beddenbezetting, terwijl beschikbaarheid ook geborgd moet blijven. Daarnaast heeft Berenschot een benchmark uitgevoerd naar de efficiëntie van de bedrijfsvoering binnen grote zorgaanbieders. Plurn kwam daar goed uit.

Vervolg

De komende periode blijven wij sturen op “het beter doen met en voor kinderen, jongeren en gezinnen met meerdere, langlopende en complexe vragen: op maat, zo gezinsgericht mogelijk, de zorg verplaatsen in plaats van het kind en waar residentieel nodig blijft met doorgaande lijn en kleinschalig”. Een belangrijk effect hiervan is dat steeds meer kinderen regionaal kunnen worden opgevangen in plaats van bij YEPH. Als wij kinderen regionaal kunnen opvangen, is dit beter voor het kind en scheelt dit ook enorm in kosten.

Bijlagen
